

Het arrondissement Diksmuide

tussen 1947 en 1961

De voorlopige gegevens uit de volkstelling 1961 welke zoëven beschikbaar werden gesteld door het Nationaal Instituut voor de Statistiek, bieden de gelegenheid om een en ander mede te delen over het arrondissement Diksmuide.

1. Bevolkingscijfer

Bij het onderzoek van de evolutie van het bevolkingscijfer in het arrondissement Diksmuide dient rekening gehouden met de invloed van de oorlog 1914-1918 (tabel 1).

De wederbevolking na 1918 verliep relatief vlug tot en met 1924, jaar waarin het peil 45.000 werd overschreden. Opvolgend werd het peil 46.000, 47.000, 48.000 bereikt in 1931, 1936, 1941. Het peil 49.000 werd niet bereikt; in 1959 werd een maximum opgetekend: 48.884.

Tabel 1 : **Evolutie van het bevolkingscijfer sedert 1880**
(x = volkstelling)

Jaar	Bevolkingscijfer	Jaar	Bevolkingscijfer
1880 x	48.578	1936	47.010
1890 x	51.162	1941	48.086
1900 x	52.061	1944	48.776
1910 x	53.865	1947 x	48.252
1920 x	38.801	1954	48.771
1924	45.090	1959	48.884
1930 x	45.837	1961 x	48.205
1931	46.012	1962	48.190

Uit de quasi-stabiliteit sedert 1941 van het bevolkingscijfer rond het peil 48.500, volgt dat het resultaat (tabel 2) van inwijkingscijfer, uitwijkingscijfer, sterftcijfer, geboortecijfer (nu eens positief, dan eens negatief) klein is. In de jongste 8 jaar evolueerde dit resultaat als volgt :

Tabel 2 : **Componenten van het bevolkingsaccres ($\pm$)**

	1955	1956	1957	1958	1959	1960	1961	1962
Inwijkelingen	+ 1.489	+ 1.558	+ 1.549	+ 1.535	+ 1.479	+ 1.556	+ 1.463	+ 1.389
Uitwijkelingen	— 1.856	— 1.824	— 1.989	— 1.917	— 1.702	— 2.045	— 1.899	— 1.740
Sterfgevallen	— 592	— 569	— 589	— 553	— 536	— 527	— 491	— 603
Geboorten	+ 852	+ 975	+ 936	+ 945	+ 922	+ 870	+ 867	+ 939
	— 107	+ 140	— 93	+ 10	+ 163	— 146	— 60	— 15

Twee vaststellingen vallen op :

1. het hoog aantal sterfgevallen in 1962, gevolg van de strenge wintermaanden ;
2. de relatief snel afnemende waarde van het aantal uitwijkingen in de jongste 2 jaar.

2. Gemeentelijke spreiding van de bevolking

De bevolking is zeer ongelijk verspreid over 27 gemeenten van dit arrondissement.

In 1961 telt de kleinste gemeente St. Jacobskapelle 151 inwoners (in 1962 : 344) ; de grootste gemeente is Koekelare met 6.372 inwoners (in 1962 = 6.435). Uit onderstaande tabel 3 kan een voortschrijdende verstedelijking afgeleid worden.

Tussen 1947 en 1961 is het aandeel van de gemeenten, met meer dan 4.999 inwoners, gestegen met 942 inwoners.

Het aandeel van de gemeenten, tellende 3.000 tot en met 4.999 inwoners, is gestegen met $105 + 3.021 = 3.126$ inwoners (3.021 inwoners zijnde de aanbreng van de gemeente Houthulst).

De groep van zes gemeenten die in 1961 tussen 1.500 en 2.999 inwoners telden, had in 1947 14.228 inwoners ; zij leden een gezamenlijk verlies van 847 inwoners.

Het aandeel van de kleine gemeenten (min dan 1.500 inwoners) daalde met 725 inwoners.

Dezelfde tendens heeft zich ook in 1962 doorgezet.

Tabel 3 : **Spreiding der bevolking naar grootte der gemeenten**
(x = Volkstelling)

Gemeenten- groepen	1930 (x)		1947 (x)		1961 (x)		1962	
	Gemeenten	Bevolking	Gemeenten	Bevolking	Gemeenten	Bevolking	Gemeenten	Bevolking
meer dan 4.999 inw.	1	5.358	2	11.178	2	12.120	2	12.185
3.000/ 4.999	4	14.158	2	6.828	3	10.054	2	10.146
1.500/ 2.999	7	14.733	7	16.871	6	13.381	6	13.341
1.000/ 1.499	7	8.580	8	10.366	8	9.952	8	9.870
minder dan 1.000	8	3.008	8	3.009	8	2.698	8	2.648
	27	45.837	27	48.252	27	48.205	27	48.190

3. Leeftijdsofbouw op 31 december 1961

3. 1. Indeling in twee leeftijdsgroepen

Op weinig na bevat de leeftijdsgroep van 20 jaar en ouder, de totaliteit van de gezinshoofden. In 1947 telde deze leeftijdsgroep 31.570 eenheden: er waren 13.197 gezinshoofden.

In 1961 zijn 31.833 personen in de leeftijdsgroep 20 jaar en ouder: vermoedelijk ligt het aantal gezinshoofden rond het peil 13.900.

Tabel 4: **Aanwezigheid van gezinshoofden**

Bevolkingsgroepen	T	M	V	V/M
20 jaar en ouder	31.833	15.775	16.058	1,018
beneden 20 jaar	16.372	8.370	8.002	0,956
	48.205	24.145	24.060	0,996

3. 2. Indeling in drie leeftijdsgroepen

De bevolkingsgroep 65 jaar en ouder (5.146 in 1947) is gestegen tot 5.504.

De bevolkingsgroep beneden 15 jaar (12.409 in 1947) is lichtjes gestegen tot het peil 12.595.

De bevolkingsgroep in beroepsleeftijd 15 tot 64 jaar (30.697 in 1947) is gedaald met 591 eenheden tot het peil 30.106.

Tabel 5: **Sociaal-ekonomische groepen**

Bevolkingsgroepen	T	M	V	V/M
65 jaar en ouder	5.504	2.555	2.949	1,154
15 - 64 jaar	30.106	15.155	14.951	0,986
beneden 15 jaar	12.595	6.435	6.160	0,957
	48.205	24.145	24.060	0,996

4. Sociaal-ekonomische indeling van de bevolking op 31 december 1961

4. 1. De **niet aktieve** bevolking telt 30.200 eenheden of 62,6 % van de totale bevolking. Zij is als volgt samengesteld:

jonger dan 14 jaar	11.810	V/M = 0,959
scholieren of studenten	2.066	» 0,680
gepensioneerd, op rust, niet exploiterend eigenaar	3.796	» 0,500
uitsluitend eigen huishouding verzorgend, weduwen met overlevingspensioen en overige niet-aktieve bevolking	12.528	» 24,62
	<u>30.200</u>	» 1,939

4. 2. De **aktieve** bevolking telt 18.005 eenheden of 37,4 % van de totale bevolking. Hieronder volgt een indeling van de aktieve bevolking naar sociale stand en naar bedrijfstak.

De aktieve bevolking (18.005) naar **sociale stand**:

miliciens	272	V/M = 0,—
werklozen	2.207	» 0,194
werklieden en thuisarbeiders	6.415	» 0,283
bedrijfshoofden niet in dienstverband en vrije beroepen	5.504	» 0,227
helpers	1.701	» 0,647
lagere bedienden	1.668	» 0,509
hogere bedienden	202	» 0,393
bedrijfshoofden in dienstverband	34	» 0,030
onbekend	2	» 0,—
	<u>18.005</u>	0,2983

De werklozen (2.207) zijn gedeeltelijk als arbeidsreserve te beschouwen.

Anderzijds is het opvallend hoe weinig vrouwen aanwezig zijn in de categorieën werklieden en thuisarbeiders en bedrijfshoofden in dienstverband en vrije beroepen.

De actieve bevolking (18.005) naar **bedrijfstak** :

miliciens	272	V/M = 0,—
werklozen	2.207	» 0,194
bedrijvigheid onbekend	4	» 0,333
landbouw, bosbouw, visserij,	4.006	» 0,164
be- en verwerkende nij- verheid	3.993	» 0,214
diensten	2.714	» 1,546
handel	1.943	» 0,438
bouwnijverheid	1.924	» 0,002
vervoer, opslag en verkeer	764	» 0,127
bank- en verzekeringswezen, ondernemingen in onro- ende goederen	100	» 0,389
elektriciteit, gas en water	68	» 0,029
extractieve nijverheid	10	» 0,—
	<hr/>	<hr/>
	18.005	0,2983

5. Forenzen

In totaal zijn er in het arrondissement Diksmuide 5.852 personen, die buiten hun gemeente werken.

Daaronder zijn er 1.391 of 23,43 % die **niet dagelijks** reizen ; de overgrote meerderheid (1.361) heeft een logement in of nabij de werkgemeente.

Het aantal personen die **dagelijks** reizen bedraagt 4.461 (76,57 % der woonforenzen). De tijdsafstand tussen woonplaats en werkplaats is

voor 1.355	beneden 30 minuten
voor 1.673	tussen 30 min. en 60 min.
voor 930	tussen 1 uur en 1.30 uur
voor 313	tussen 1.30 uur en 2 uur
voor 190	2 uur en meer.

6. Wijzigingen in de leeftijdsopbouw

In tabel 6 wordt de bevolking ingedeeld in 3 grote groepen.

In de R groep bevinden zich de personen die het 65ste levensjaar bereikt en overschreden hebben.

De B groep bevat de personen tussen 14 jaar ten volle (niet medegerekend) en 64 jaar ten volle (medegerekend). Deze groep is verdeeld in 10 deelgroepen, elk van 5 jaargangen.

De K groep bevat de kinderen beneden 15 jaar. Deze groep is verdeeld in 3 deelgroepen, elk van 5 jaargangen.

De deelgroepen die overlevende bevatten van geboorte-arme jaren zijn getekend met g. Geboorte-arme jaren waren : 1915, 1916, 1917, 1918, 1919, 1934 tot en met 1944.

Uit deze statistische gegevens kunnen volgende vaststellingen getrokken worden :

1. Tussen 1947 en 1961 zijn, zoals overall, de verouderingsverschijnselen duidelijk waarneembaar.
De leeftijdsgroep R stijgt met 358 eenheden.
2. In haar geheel onderging de bevolking in beroepsleeftijd een vermindering van 591 eenheden.

De 3 oudere leeftijdstrappen in de bevolking in beroepsleeftijd B8, B9, B10 winnen 1.427 eenheden, terwijl de 2 jongere leeftijdstrappen B7 en B6 een vermindering ondergaan van 1.525 eenheden als gevolg op de schaarste aan geboorten in de oorlogsjaren 1914-1918 en in het jaar 1919. Zoals overall, zijn de jongere leeftijdstrappen in de bevolking in beroepsleeftijd B2 en B1s gedaald en wel met 1.319 eenheden ; zij bevatten de personen geboren in de periode 1937/1947 waarin de jaren 1937-1944 geboorte-arm waren.

Dit verlies is echter gedeeltelijk gekompenseerd door de aangroei met 756 eenheden in B4 en B3.

3. In de naaste toekomst is een kentering te verwachten in de evolutie van de jongere bevolking in beroepsleeftijd ; in de jongste twee jaar is een bevolkingskatalysator in werking getreden : de industriële vestiging, bijzonder sterk uitgesproken in Diksmuide stad. Reeds is de uitwijking geremd (cfr. tabel 2).

Daarenboven zijn de leeftijdstrappen K2 en K1 gestegen met 304 eenheden ! Mits de veronderstelling : noch sterfgeval, noch uitwijkingsoverschot in de leeftijdstrappen K1, K2, K3 wordt de leeftijdsgroep B3, B2, B1 (in 1961 gelijk aan 10.393) in 1966 : 11.292 ; in 1971 : 12.033 ; in 1976 : 12.595.

Deze vaststelling, samen met de inschakeling van werklozen, en met de onafwendbare reconversie uit de landbouwsector naar de nijverheidssector en met de vermindering van het verre forensisme, biedt de

grondslag voor een verdere industrievestiging in dit arrondissement, dat in zijn geheel tot de « Westhoek » behoort.

Tabel 6 : **Leeftijdsofbouw van de bevolking**

1947			1961			
(1)	V/M	Leeftijdstrappen		(2)	V/M	Vershil (2) - (1)
5.146	1,048	R	65 j. en ouder	5.504	1,154	+ 358
2.050	1,118	B10 p	60-64 j.	2.459	1,035	+ 409
2.277	1,122	B9	55-59 j.	2.819	1,053	+ 542
2.561	1,055	B8	50-54 j.	2.907	0,998	+ 466
3.016	0,955	B7	45-49 j.	2.459 g	0,999	— 557
3.287	1,019	B6	40-44 j.	2.319 g	0,962	— 968
3.295	1,019	B5	35-39 j.	3.488	0,962	+ 193
2.520 g	1,000	B4	30-34 j.	3.255	1,020	+ 735
3.162 g	0,924	B3	25-29 j.	3.183 g	0,941	+ 21
4.256	0,925	B2	20-24 j.	3.440 g	0,961	— 816
4.273	1,012	B1 s	15-19 j.	3.770 g	0,952	— 503
4.200 g	0,957	K3	10-14 j.	4.082	0,977	— 118
3.920 g	0,971	K2	5- 9 j.	4.181	0,972	+ 261
4.289 g	0,953	K1	0- 4 j.	4.332	0,925	+ 43
48.252	0,999	T		48.205	0,996	— 47
5.146		R		5.504		+ 358
30.697		B		30.106		— 591
12.409		K		12.595		+ 186
31.570		B2 ... R		31.833		+ 270
16.682		K ... B1		16.372		— 317